

# การวิจัยเชิงคุณภาพ

รศ.ดร.ดุชนี โยเหลา

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มศว.

# เรื่องที่จะบรรยาย

- การวิจัยเชิงคุณภาพ
- Phenomenology, grounded theory, ethnography
- การวิเคราะห์ข้อมูล แบบ Phenomenology

- การวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ผ่านมากกว่าสามทศวรรษถูกแบ่งออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการสร้างองค์ความรู้ให้แก่สังคม แตกต่างกันเพียงแนวคิดและวิธีการไปสู่จุดมุ่งหมายที่เดินคนละแนวกันเท่านั้น
- คือการวิจัยเชิงปริมาณเน้นการกำหนดกรอบความคิด สมมติฐาน ก่อนการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการยืนยัน หรือปฏิเสธสมมติฐาน ข้อมูลที่เก็บและวิเคราะห์มีลักษณะเป็นข้อมูลตัวเลข
- ในขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยอาจมีการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานหลังการเก็บข้อมูลและข้อมูลที่เก็บเป็นลักษณะ หรือการบรรยาย

# คำถามวิจัยที่เหมาะสมแก่การทำวิจัยเชิงคุณภาพ

- คำถามที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของบุคคล
- คำถามที่ต้องการความหมาย
- การเข้าใจบุคคลในบริบททางสังคม
- การรู้และเข้าใจเรื่องที่ไม่ค่อยมีใครรู้

# เป้าหมายของการวิจัย

- สำรวจ
- พรรณนา
- เปรียบเทียบ
- ทดสอบโมเดล

# ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

- สิ่งของ(physical objects)
- ภาพนิ่ง( still images)
- เสียง(sounds)
- ภาพเคลื่อนไหว(moving images)
- ข้อความ(texts)

# ผลของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ประเด็น(theme)
- แบบแผน(pattern)

# การออกแบบการวิจัย

- มีลักษณะที่เป็นการแสวงหาความรู้ ความจริงโดยปราศจากการจัดกระทำ การควบคุม หรือข้อกำหนดใดๆ
- มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ในระหว่างการดำเนินการวิจัย
- ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เจาะจงตามจุดประสงค์

# การเลือกตัวอย่าง

- การเลือกตัวอย่างตามจุดประสงค์
- 1.เลือกกลุ่มเด่น
- 2. เลือกกลุ่ม/คนที่มีข้อมูลเข้มข้น
- 3. เลือกกลุ่มที่ครอบคลุมความสนใจ
- 4. เลือกกลุ่มที่คล้ายคลึงกัน
- 5. เลือกกลุ่มที่เป็นแบบฉบับ
- 6.เลือกกลุ่มแบบสะสม(snowball)

# การเลือกตัวอย่าง

- 7. เลือกกลุ่มที่ยืนยัน/ไม่ยืนยัน
- 8. เลือกกลุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีจุดประสงค์
- 9. เลือกกลุ่มตามทฤษฎี

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้ประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการเข้าหากลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีส่วนร่วมอย่างเป็นกลางและเข้าใจ

มีความเป็นกระบวนการต่อเนื่องในขณะที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

# วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- การสังเกต
- การสัมภาษณ์
- การใช้เอกสาร หรือ สิ่งพิมพ์ เทป VDO

# เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

- การสัมภาษณ์โดยใช้การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ
- การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้คำถามปลายเปิด
- การสัมภาษณ์โดยใช้แนวการสัมภาษณ์

# ประเภทของคำถาม

- คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และพฤติกรรม
- คำถามเกี่ยวกับความคิด ความเห็น
- คำถามเกี่ยวกับความรู้สึก
- คำถามเกี่ยวกับความรู้
- คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ด้วยสัมผัสทั้งห้า
- คำถามเกี่ยวกับพื้นภูมิหลัง

ในการถามคำถามควรคำนึงถึงกรอบเวลา ตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคตให้เหมาะสมด้วย

# ศิลปะของการถาม

- ถามคำถามปลายเปิด เป็นการถามที่ผู้ถามไม่คาดล่วงหน้าว่าขอบเขตของการตอบกว้างหรือแคบอย่างไร ทิศทางของการตอบเป็นอย่างไร และไม่ถามแบบมีทางให้เลือกตอบ
- ถามคำถามที่มีประเด็นเดียว
- ถามคำถามที่ชัดเจน โดยการใช้ภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ
- หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นการเฉพาะที่อาจมีความหมายหลายอย่างสำหรับกลุ่มตัวอย่าง
- ระวังระวังเมื่อใช้คำถาม ทำไม (why) เพราะเป็นการถามที่เป็นเหตุและผล

# ศิลปะของการถาม

- ถามอย่างเป็นกลาง ไม่ใช้การตัดสินของตัวเอง ไม่แสดงอารมณ์ความรู้สึก สร้างบรรยากาศที่มีความเข้าใจ และร่วมรู้สึกโดยไม่ร่วมตัดสิน
- ถามโดยใช้ตัวอย่างประกอบจะช่วยให้คำถามชัดเจน และอาจใช้หลังจากถามคำถามทั่วไปแล้ว
- ใช้คำถามแบบให้ลองสวมบทบาท

# การใช้คำถามสืบสาว(probes)

- ใช้คำถามที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ ผู้แสดง ผู้ร่วมแสดง และบริบทของเหตุการณ์ เช่น
- When did that happen?
- Who else was involved?
- Where were you during that time?
- What was your involvement in that situation?
- How did that come about?
- Where did that happen?
- การขอให้อธิบายเพิ่มเติม

## การวิเคราะห์ข้อมูล

- เน้นความมีเอกลักษณ์ของหน่วยการวิเคราะห์ แต่อาจมีการวิเคราะห์รวม
- เน้นการวิเคราะห์แบบ inductive และตามด้วยการสังเคราะห์อย่างสร้างสรรค์
- ให้ความสำคัญกับบริบท

## ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

- การลงรหัส(coding) จากเอกสารที่ถอดเทป ผู้วิจัยอ่านแล้วกำหนดส่วนของข้อมูลในเอกสารที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญ เรียกว่าหน่วยของการวิเคราะห์ อาจเป็น ประโยค ย่อหน้า แล้วนักวิจัยให้รหัสกับหน่วยของการวิเคราะห์นั้นๆ
- การจัดหมวดหมู่รหัส (categorizing group)และ การลดความซ้ำซ้อน(reducing codes) เป็นการทบทวนรหัสเพื่อดูความเชื่อมโยงระหว่างรหัส และบางครั้งอาจรวมรหัสบางตัวเข้าด้วยกันได้
- การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างหมวดหมู่(relationship and pattern among categories)
- การตั้งหัวข้อ(theme and subtheme)

# การสร้างรหัสในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเภทของรหัส

- การกระทำ
- ความหมาย
- กิจกรรม
- การมีส่วนร่วม
- ความสัมพันธ์
- บริบท

# การสร้างรหัสในการวิเคราะห์ข้อมูล

## ประเภทของรหัสข้อมูล

- รหัสด้านบริบท
- รหัสในการนิยามสถานการณ์
- รหัสเกี่ยวกับมุมมองของผู้ให้ข้อมูล
- รหัสด้านวิธีคิด
- รหัสด้านกระบวนการ
- รหัสเกี่ยวกับกิจกรรม
- รหัสเหตุการณ์
- รหัสด้านความสัมพันธ์และโครงสร้างสังคม
- รหัสด้านกลยุทธ์
- รหัสด้านวิธีการ

# ความน่าเชื่อถือ(trustworthiness)

## Lincoln, Guba, 1985

ผลสรุปของการวิเคราะห์จะมีความน่าเชื่อถือได้โดยการแสดงคุณลักษณะดังนี้

1. **Credibility** แสดงได้จากการอยู่ในพื้นที่อย่างยาวนานและสม่ำเสมอหรือมีคนสัมภาษณ์หลายครั้ง มีการตรวจสอบสามเส้า มี **member checking**
2. **Transferability** ผลสรุปที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในมุมมองของผู้บริโภคงานวิจัย โดยการมีข้อมูลที่ลุ่มลึก ชัดเจนเกี่ยวกับผู้ร่วมวิจัย และบริบท
3. **Dependability (reliability)** ผลมีการตรวจสอบร่องรอยของผลสรุปได้โดยใช้ **peer review** หรือ **debriefing** การใช้ **multiple coders**
4. **Confirmability (objectivity)** ผลสรุปยืนยันได้ โดยที่การตรวจสอบร่องรอยของกระบวนการวิจัย จากผู้วิจัยอื่น

# การตรวจสอบสามเส้า

- “การตรวจสอบสามเส้า” (Triangulation) คำๆ นี้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในหนังสือ Research Act ของ Norman Denzin หมายถึงการใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่งในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมเดียวกัน เพื่อตรวจสอบผลซึ่งกันและกัน Denzin, N. K. (1978)
- การตรวจสอบสามเส้าไม่เพียงแต่ตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่ยังสามารถตรวจสอบโดยใช้วิธีอื่นๆ ได้อีก Denzin ได้เสนอวิธีการตรวจสอบสามเส้า 4 รูปแบบดังต่อไปนี้
- 1) การตรวจสอบสามเส้าด้วยข้อมูล คือ การใช้ข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกันเพื่อตรวจสอบยืนยันผลซึ่งกันและกัน
- 2) การตรวจสอบสามเส้าด้วยนักวิจัย คือ การใช้นักวิจัยหลายคนศึกษางานวิจัยเดียวกันเพื่อตรวจสอบผลซึ่งกันและกัน

## การตรวจสอบสามเส้า

- 3) การตรวจสอบสามเส้าด้วยทฤษฎี คือ การใช้ทฤษฎีที่แตกต่างกันหลาย ๆ ทฤษฎีหรือหลาย ๆ มุมมองในการตีความผลเพื่อตรวจสอบผลซึ่งกันและกัน
- 4) การตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีการวิจัย คือ การใช้วิธีการวิจัยที่แตกต่างกันหลายวิธีในการศึกษาปัญหาการวิจัยเดียวกัน เพื่อตรวจสอบยืนยันผลซึ่งกันและกัน

เลือกวิธีวิจัยระหว่าง Grounded theory,  
Phenomenology, Ethnography

Ontology หมายถึงเราต้องเข้าใจว่า ความจริง สิ่งที่ปรากฏจริง ความเป็นจริง (reality=actual existence) ของสิ่งที่เรากำลังจะทำการวิจัยนั้น 1) เป็นความเป็นจริง แบบไหนและ มีธรรมชาติเป็นอย่างไร และ 2) เราสามารถรู้อะไรบ้าง ในความเป็นจริงนั้น

ผู้สร้าง GT สมัยแรกโดยเฉพาะ Glaser เชื่อว่า ความเป็นจริง นั้นเป็น “true state of affairs” คือสามารถยืนยันได้ ( เหมือนพระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก นั้น true สามารถยืนยันได้ โดยการไปรอดูทางทิศตะวันออกของทุกเช้า ของทุกมุมของบ้าน เป็นต้น) ในขณะที่ Strauss & Corbin มีความเห็นว่า ความเป็นจริง นั้นอาจเปลี่ยนไปตาม เวลาและสถานที่ ดังนั้นนักวิจัยที่จะใช้ GT อาจมีความเชื่อแบบใดแบบหนึ่งแล้วแต่ว่าจะเป็นแบบของ Glaser หรือ Strauss & Corbin ซึ่งในแบบหลังนี้ก็ใช้การวิเคราะห์ ที่เรียกว่า conditional matrix ในการยืนยันข้อสรุปของ GT คำถามของการวิจัย จึงต้องการระบุว่า มี อะไรที่ใช้ในการอธิบายได้บ้าง และการอธิบายเป็นอย่างไร

- Phenomenology ตามแบบ ของ Heideggerian นั้นเป็นที่แน่นอนว่า มีความเชื่อว่า ความเป็นจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษานั้น เป็น การตีความ ของบุคคลและขึ้นอยู่กับเวลาและสถานที่ คำถามของการวิจัยจึง ต้องการทำความเข้าใจว่าบุคคลมีการตีความประสบการณ์ของตนเอง อย่างไร สำหรับ Ethnography ก็น่าจะเป็นแบบเดียวกับ Pheno คือ ความเป็นจริงนั้น เป็นการตีความของผู้วิจัย คำถามของการวิจัยจึงเป็น การถามว่า จากประสบการณ์ของการเข้าไปสังเกต นักวิจัยคิดว่า ความ เชื่อ วัฒนธรรม สังคมมีผลต่อคนในสังคมอย่างไร

# Epistemology : เกี่ยวข้องกับ ตัวความรู้(knowledge) ผู้ที่เป็น เจ้าของความรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัยกับความรู้

- ethnography research ความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัย และผู้ให้ข้อมูลหลักมี  
ลักษณะที่สรุปได้ว่า ต้อง polite not friendship , ต้อง compassion not  
sympathy, ต้อง respect no belief , ต้อง understand not identification ,  
ต้อง admiring not love
- ethnography เป็นวิธีการลงชุมชน ประเภทของ Ethnography life history,  
memoir, narrative ethnography, auto ethno, fiction, applied ethno,  
ethno decision modeling

- การเลือกหัวข้อวิจัยที่เหมาะสมกับ ethnography ผู้วิจัยต้องตอบให้ได้ว่า อะไรเป็นแรงจูงใจให้ทำเรื่องนี้ ทำไมต้องเป็นสถานที่แห่งนี้ ชุมชนแห่งนี้ ทำไมต้องเป็นกลุ่มนี้ ข้อมูลที่เก็บ ประกอบด้วย สารเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั้งที่เป็น ความคิด คุณค่า พฤติกรรม
- ในแง่ของ epistemology นั้น นักวิจัยต้องคิดว่าความรู้(knowledge)ในเรื่องนี้เป็นอะไร เป็นความเห็นความเชื่อของคนและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำของคนอื่นในสังคมนั้น ความสัมพันธ์ในสังคม แล้วเราจะรู้เรื่องนี้ได้อย่างไร
- ethnography ใช้การสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ theme analysis การยืนยันความน่าเชื่อถือ และ reliability ก็มีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับวิธีการที่ใช้

# GT

- GT ใช้อภิทฤษฎี หลักคือ symbolic interactionism นักวิจัยต้องหาความจริงจากคนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก เช่น ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการใช้แนวคิด การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน หรือ การท่องเที่ยวบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยมีระดับของความเป็นคนใน หรือนอก มากน้อยเพียงใด
- ใน GT มี 2 แนว แนวดั้งเดิม Glaser เน้นให้นักวิจัยเป็นอิสระจากความรู้ความจริง ขณะที่ในยุคต่อมา Strauss ให้ผู้วิจัยตีความจากประสบการณ์ ดังนั้นผู้วิจัยต้องแสดงจุดยืนว่าความรู้ในการวิจัยนั้นคืออะไร และนักวิจัยจะมีระดับความสัมพันธ์กับสิ่งนั้น มากน้อยแค่ไหน
- ในแง่ของ methodology จะเห็นว่าใน GT ใช้ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ การ focus group การสังเกต และวิธีการอื่นๆ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ constant comparison, theoretical sampling, และอาจมี conditional matrix

# Phenomenology

- Phenomenology ผู้วิจัย ยิ่งต้องเป็นผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ หรือ ใกล้เคียงกับเจ้าของประสบการณ์ ( First person experience ) การเก็บข้อมูล phenomenology ใช้ dialogue การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์โดย bracketing, imaginative variation

- การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบ  
ปรากฏการณ์นิยม

# Phenomenology

- การศึกษาตามแนวปรากฏการณ์นิยมนั้น ก่อนอื่นต้องเข้าใจก่อนว่าสิ่งที่ถูกศึกษาคืออะไร สิ่งที่ถูกศึกษาเรียกว่า phenomenon คือ ปรากฏการณ์อาจเป็นปรากฏการณ์ที่เราได้ประสบมาแล้ว หรือที่กำลังประสบอยู่
- การศึกษานี้ ใช้การมีสำนึกรู้(conscious) ต่อปรากฏการณ์นั้น จากข้างต้นจะเห็นว่า การศึกษานี้มีส่วนสำคัญ 2 ส่วน ส่วนแรกคือ การที่เรามี การสำนึกรู้ และส่วนที่สองคือ สิ่งที่ถูกศึกษา (object)

- ทั้งสองส่วนนี้มีส่วนประกอบย่อยลงไปอีกคือ การมีสำนึก รู้ อาจเป็น การรับรู้ การรู้สึก การตีความ การตัดสินคุณค่า และสิ่งที่ถูกศึกษาก็มีส่วนประกอบย่อยๆ ทั้งเป็นส่วนที่เป็น ชื่น และเป็นสภาวะ
- ในการที่จะพบแก่นของปรากฏการณ์ ต้องศึกษาผ่านประสบการณ์ของคน ดังนั้นในการศึกษาเพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์ หรือ จึงเป็น กระบวนการของการที่เรามีสำนึกในสิ่งที่เป็นส่วนต่างๆ ของเหตุการณ์ จากรู้บางส่วนจนกระทั่งรู้ทั้งหมด และกระบวนการที่กล่าวถึงนี้เรียกว่า **intentionality**
- โดยผลที่ได้จากการศึกษาคือการพรรณนาสิ่งที่เป็นแก่นของประสบการณ์นั้นๆ

# คำถามการวิจัย

- คำถามวิจัย 1. แก่น(ส่วนที่สำคัญและจำเป็น)ของการมีจิตวิญญาณองความเป็นครูคืออะไร 2. มีเงื่อนไขใดบ้างที่เกี่วข้องกับการที่ครูให้ความหมายของจิตวิญญาณครู

# ขั้นตอนการวิจัย

- กำหนดปรากฏการณ์ที่จะศึกษาและตั้งปัญหาและคำถามวิจัยในขั้นแรกผู้วิจัยอาจเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่าจะมีข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์หรือไม่ โดยการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัย
- ถามคำถาม 1)ท่านรู้สี่ได้อย่างไรเมื่อมีคนกล่าวว่าท่านมีจิตวิญญาณครู 2)คิดถึงสถานการณ์ที่ท่านรู้สี่กว่าท่านมีจิตวิญญาณให้อธิบายสถานการณ์นั้นๆ
- รวบรวมข้อมูล ที่เป็นการพรรณนาของผู้ร่วมวิจัย(ตัวอย่าง) และจากประสบการณ์ของผู้วิจัย เช่นให้ผู้ร่วมวิจัยเขียนพรรณนาในประเด็นก่อน แล้วผู้วิจัยใช้การสนทนาเพื่อขยายความ
- วิเคราะห์ข้อมูลและตีความในประเด็น โครงสร้าง ความหมาย ความเข้ากัน การเกาะกลุ่มกันในบริบทต่างๆ

# ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล(Husserl)

- 1)ระบุ ให้ชัดเจนว่า ปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษา ประสบการณ์นั้นคืออะไรของใคร
- 2)ระบุอคติที่อาจเกิดขึ้นจากประสบการณ์เดิมของผู้วิจัย และสิ่งที่ผู้วิจัยทำเพื่อแขวนประสบการณ์นั้น
- 3)จัดเก็บข้อมูลโดยใช้คำถามปลายเปิดและการเจาะลึก จากบุคคลที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น
- 4) หลังจากการ bracketing(Husserl กล่าวถึงสิ่งที่จะ bracketing ไว้ดังนี้  
การแขวน ความรู้ ทาง ทบ ,พื้นบ้าน วัฒนธรรม,การแขวน self conscious) ค้นพบแก่นของประสบการณ์
- 5) เขียนอธิบายแก่นของปรากฏการณ์ พร้อมตัวอย่าง quote จากผู้ร่วมวิจัย
- 6) ทำซ้ำ4 และ 5 จนกว่าจะค้นพบทั้งหมด

# ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล(Giorgi and Giorgi)

- 1. อ่านข้อมูลทั้งหมดเพื่อให้มองภาพรวม อ่านหลายครั้ง
- 2. กำหนดหน่วยของการวิเคราะห์ และกำหนดให้เป็น **meaning unit**
- 3. แปลง **meaning units** ให้เป็น ข้อความที่แสดงการพรรณา อธิบายทางจิตวิทยา ในขั้นนี้ใช้ **free imaginative variation** กล่าวคือเป็นการแปลงประสบการณ์ที่ผู้ร่วมวิจัยพูดด้วยภาษาทั่วไป และเป็นส่วนตัวให้เป็นคำที่สะท้อนความหมายทางจิตวิทยา แต่ไม่ควรนำคำที่มีอยู่แล้วทางทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้
- 4. ระบุโครงสร้างของปรากฏการณ์( **phenomenon structure**) โดยการ  
ใช้ **imaginative variation** กับ ผลที่ได้จากข้อ 3 ว่าส่วนไหนบ้างที่  
เชื่อมโยงกัน ผลที่ได้จะเป็น แก่นและโครงสร้างของปรากฏการณ์

# เทคนิคเฉพาะ

- imaginative variation

ทำโดยใช้จินตนาการที่แตกต่าง ใช้กรอบการอ้างอิงที่แตกต่าง ใช้การเข้าสู่ปรากฏการณ์ในแนวที่แตกต่างจากเดิม และหลากหลาย บทบาทที่ต่างหน้าที่หรือโครงสร้างที่ต่าง เป้าหมายก็เพื่อให้เกิดการพรรณาเชิงโครงสร้างของประสบการณ์นั้นๆ สิ่งที่เป็น underlining and precipitation factor ของสิ่งนั้น how and what เช่น การศึกษาความกลัวของนักเปียโน ก่อนการขึ้นแสดง ต้องอธิบายความกลัวว่า ประกอบด้วยอะไร meaning and essences การใช้จินตนาการที่คิดเปลี่ยนองค์ประกอบของประสบการณ์ เช่น กรรมการแต่งกายเป็นอย่างอื่น คุณจะอธิบายความกลัวว่าอย่างไร

- horizontalization เป็นการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหรือหน่วยเล็กๆ ในประสบการณ์ ในระดับเดียวกันเพื่อให้มองประสบการณ์ในมุมอื่น

- bracketing เราจากการที่แขวนสิ่งที่เราเรียนรู้จากผลงานทางวิชาการต่างๆ ทบ ที่มีอยู่แล้ว องค์ความรู้ที่มีอยู่ ,แขวนความรู้ที่เรามีในเรื่องของวัฒนธรรม ความเชื่อที่เรายึดถืออยู่ใน กรณี่ที่เรามีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้น เราอาจสัมภาษณ์ตัวเองแล้ววิเคราะห์ข้อมูลของ ตัวเองไว้ก่อน

# ตัวอย่าง

- Learning จากประสบการณ์การให้ของขวัญ
- ฉันมอบชุดหมากรูกให้แก่ลูกชายคนโตชุดหนึ่ง หมากรูกชุดนี้ฉันเล่นมานานหลายปี ในใจของฉันคิดหลายอย่างตอนที่มอบให้ ฉันคิดว่าหมากรูกนี้มีคุณค่า มากกว่ามูลค่าทางราคามากมายนัก การมอบให้ลูกเหมือนกับว่าเป็นการแสดงความผูกพันระหว่างฉันกับลูก
- ตอนลูกได้รับไปตื่นเต้น และเหมือนว่าจะรับรู้ความรู้สึกทางใจนั้นอยู่ ในช่วงสองสามสัปดาห์แรก แคร่แทบไม่ปล่อยให้ลูกลองหมากรูกห่างตัวเลยทีเดียว
- อย่างไรก็ตามหลังจากช่วงแรกนี้ผ่านไป ฉันก็พบว่า ไม่ค่อยได้เห็นลูกถือกล่องหมากรูก เมื่อฉันได้สอบถามเกี่ยวกับมัน แคร่ก็ว่ายังอยู่

- เรื่องหมากรูกนี้เป็นประเด็นขึ้นมาอีกก็ตอนที่กำลังเล่นหมากรูกกับลูกชายคนเล็ก
- ลูกถามว่า พ่อทำไมตอนเราเคลื่อนตัวหมากรูกจึงมีเสียงดัง ฉันก็อธิบายว่าในตัวหมากรูกนี้มีการใส่ตะกั่วเพื่อถ่วงให้มีน้ำหนัก แต่เมื่อเราใช้มันมานานมันก็อาจหลวมแล้วหลุดออกจากเป้าได้ พอเราเคลื่อนมันก็จะเกิดเสียง
- ลูกก็บอกว่าอ้อเข้าใจแล้วเป็นอย่างนี้นี่เองพี่ชายถึงมีเยอะเลย
- ฉันก็เลยถามว่า เขามีอะไรเยอะ
- ลูกชายคนเล็กก็ตอบว่า ลูกตะกั่วครับ
- แล้วเขาเอามาจากไหน
- ก็ในตัวหมากรูกที่พ่อให้ไง เขาอยากได้ก็เพราะเหตุนี้แหละ

- ฉันโกรธมากตอนนั้นลูกชายคนโตนั่งเล่นกับแมวอยู่ เจ้าทำท่าตระหนก ตอนที่ฉันตะโกนเรียกชื่อเขาด้วยเสียงดัง แล้วถามว่า “รู้ไหมว่าทำอะไรลงไป” “ไม่ทราบครับ” “ทำไมเธอถึงไปแยกตัวหมากรุก” “เพื่อจะได้เอาเม็ดตะกั่วไ้ครับ พ่อโกรธเรื่องอะไร” ท่าทางของเขางงมากกว่าพ่อพูดเรื่องอะไร และโกรธเรื่องไร
- ตอนนั้นตัวฉันกลับรู้สึกละอาย แต่ไม่รู้จะทำไ้ ดึงลูกมากอดไว้แล้วบอกว่า พ่อผิดเองลูกเป็นเจ้าของตัวหมากรุกแล้วลูกจะทำไ้ทุกอย่างไ้
- หลังจากนั้นฉันก็ได้เรียนรู้ว่า “คุณค่าของของขวัญ ไม่ได้อยู่ที่ผู้ให้ แต่อยู่ที่ความสามารถของผู้รับที่จะรู้ค่ามัน”
- ฉันให้ของขวัญแก่ลูก ด้วยความคิดที่ว่ามันมิใช่เป็นแค่สิ่งของ แต่เป็นของที่ฉันใช้มานานเป็นของที่มอบแก่ลูกโดยเฉพาะ ในขณะที่ลูกรับของขวัญเพราะอยากได้ตะกั่วไ้ในนั้น ฉันจึงให้ในสิ่งที่เขาไม่สามารถรับรู้ได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวหมากรุกหรือความคิดความรู้สึกของฉันที่ส่งไปให้ สิ่งที่ลูกรับไป คือ หมากรุกที่มีตะกั่วไ้ที่ฉันอยากได้ไ้ไ้ภายใน